

Project "la pendentia"

Contribuziun finanziaria

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a il cussegl da vischnaunca

Stimada signura presidenta
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Situaziun da partenza

A caschun da sia seduta dils 25 da mars 2022 ha il cussegl da vischnaunca acceptau unanimamein la revisiun parziala dalla planisaziun locala en favur dil project "la pendentia". Entochen quei termin era vegniu menau atras duas preexaminaziuns cun cantun ed organisaziuns digl ambient per sclarir la realisabladad dil project. Quellas preexaminaziuns

han cumprovau che la realisabladad dil project dalla punt pendentia seigi pusseivla cun approbar la revisiun parziala dalla planisaziun locala.

Il project "la pendentia" vegn purtaus dall'Uniun la pendentia, la quala ei responsabla per la planisaziun e finanziaziun dalla punt. La decisiun dils 25 da mars 2022 ha dau grond anim als responsabels da cuntinuar cun las lavurs. Oz sa vegnir presentau in project complessiv e realistic ch'ei elavuraus entochen tier la damonda da baghegiar. Quella ei vegnida inoltrada il schaner 2023 e sesanfla actualmein per tractaziun tiel cantun Grischun. En cass che la finanziaziun ei segirada entochen la stad 2023 e la lubientscha da baghegiar davart dil cantun Grischun ei avon maun, quenta la purtadra dil project da saver construir la punt egl onn 2024. El sequent ina cuorta cronica dallas impurtontas activitads dapi il mars 2022:

- mars 2022: Approbaziun dalla revisiun parziala dalla planisaziun locala entras il cussegl da vischnaunca.
- october 2022: Approbaziun dalla revisiun parziala dalla planisaziun locala entras la Regenza grischuna.
- november 2022: Decisiun arisguard il construider dalla punt e cunquei era dil project concret sebasond sin la submitsiun menada atras igl atun 2022.
- schaner 2023: Inoltraziun dalla damonda da baghegiar alla vischnaunca da Mustér.
- fevrer 2023: Scadenza dil termin da publicaziun -> senza recuors.

Sper la planisaziun en detagl ei era la finanziaziun dils cuosts da totalmein 1.9 milliuns francs stada el center duront quei temps. Igl ei vegniu elaborau in concept da finanziaziun ch'ei vegnius persequitau entochen il di dad oz (mira punct 4).

2. Project "la pendentia"

Las informaziuns da basa davart il project ein d'anflar ella broschura ell'annexa ni sin la pagina d'internet www.pendentia.ch. El sequent aunc entginas informaziuns complementaras tiel project.

Il project dalla punt ei surdaus entras ina submitsiun publica alla cuminonza da baghegiar JAKOB – PFEIFER – VON ROTZ&WIEDEMAR cun sedia a Trubschachen. Cunquei che la val da Cufions sesanfla sut protecziun dalla cuntrada, ei vegniu fatg aultas pretensiuns arisguard la construcziun dalla punt.

Il project innovativ ei definius entras la reducziun da material sil necessari, quei che dat alla punt in character unic. Plinavon ei il tschabergal previus cun garter special (Webnet), ina innovaziun unica. Il garter surpren la funcziun da segirar ils pedunzs e plinavon stabilisescha e gida el da purtar las forzas dalla punt.

Cheutras ei la pendentia in project unic, filigran e transparent ch'ei optimaus concernent protecziun dalla cuntrada e cuosts.

Visualisaziun dalla construcziun filigrana

Muort la situaziun economica actuala ston las sugas d'itschal vegnir empustadas gia il settember 2023. Per quei motiv sto il project esser preparaus e finanziaus entochen igl uost 2023 per che la pendentia sappi vegnir construida sco planisau igl onn 2024.

3. Valeta dalla punt "la pendentia"

Valeta per la populaziun da Mustér e Mumpé Medel

La nova punt pendentia sur la Val dil Rein Anterior naven da Sontga Gada enviers Ragisch porscha gronds survetschs alla populaziun da Mumpé Medel sco era als habitonts dil vitg da Mustér. Aschia ei garantiu ina colligiazion semplia a pei ni cun stuschar in velo denter Mustér e Mumpé Medel senza stuer serender diltut ella val e da l'otra vart puspei siadora. En biebein 20 minutas ei la staziun da viafier Acla da Fontauna dalla MGB da contonscher naven da miez il vitg da Mumpé Medel. Cun viandar 10 - 15 minutas pli ditg sa il center dil vitg Mustér vegnir contonschius. Era el cass da malauras cun ina serrada dalla Via Lucmagn denter il tunnel da Mumpé Medel e Fontanivas ei la colligiazion da Mumpé Medel viers il vitg Mustér garantida.

Da l'otra vart profiteschan ils habitonts da Mustér d'in access sempel allas sendas da viandar da stad ed unviern da l'otra vart dil Rein, alla pista da scursalar da Mumpé Medel sco era ad in'interessanta regiun da turas da skis ni gianellas.

Cun la nova punt vegnan plinavon a nescher novas purschidas el contuorn dalla punt (p.ex. access agl edifices militar a Ragisch per diever da museum) che vegnan era dabien a tuts habitonts dalla vischnaunca da Mustér. Plinavon sa vegnir quintau cun in considerabel augment da hosps dil di che visetan la punt, quei che vegn segiramein era dabien alla gastronomia ed al commerci (mira era punct "valeta turistica").

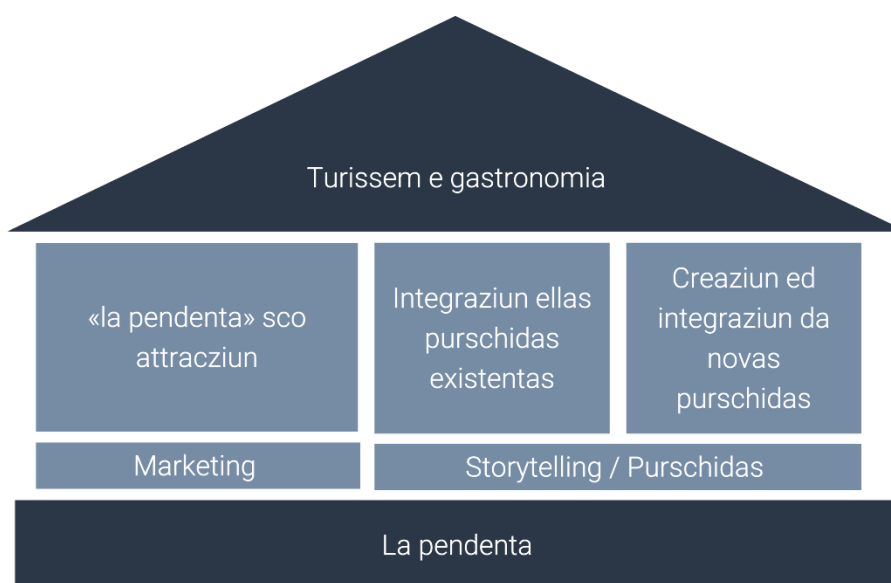

Visualisaziun "la pendentia" naven da Pignola

Valeta turistica

La valeta turistica ei vegnida elaborada en fuorma d'in concept turistic che sesanfla ell'annexa. Il concept determinescha las gruppas en mira e la strategia per valurisar la punt pil turissem. La strategia consista ord las parts:

- La punt sco attracziun
- Integraziun dalla punt pendentia ellas purschidas turisticas existentas
- Creaziun da novas purschidas entuorn la nova punt pendentia

Strategia valeta turistica

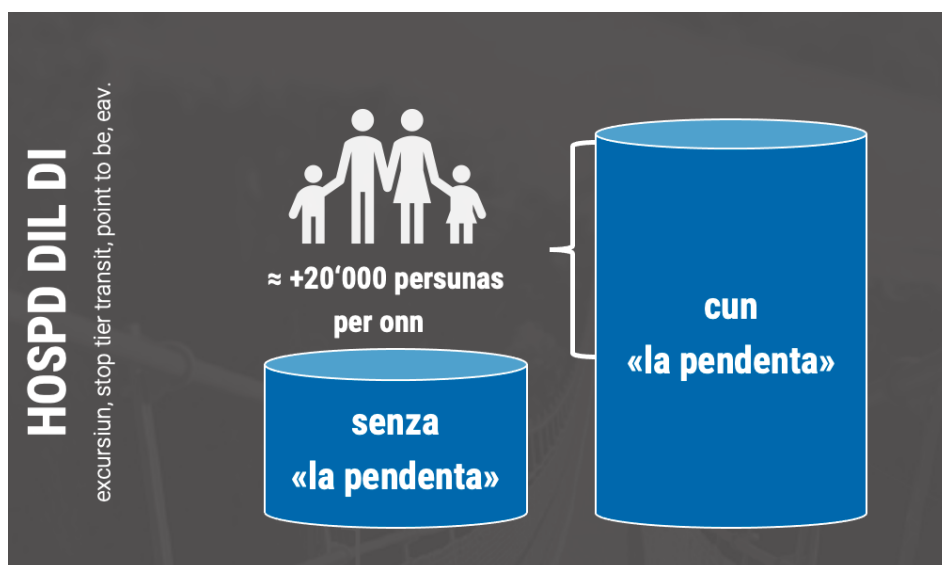
Il sequent maletg muossa ina survesta dallas purschidas ch'ein oz gia avon maun ni che savessen nescher entras la nova punt pendentia:

Purschidas novas ed existentas entuorn la punt

Era igl effect dalla nova punt pendentia sil turissem ei part dil concept. Per saver schazegiar quei effect ei vegniu contactau differentas organisaziuns turisticas e vischnauncas ch'ein gia in possess da semegliantas punts.

Da menziunar ei cheu surtut il svilup dil turissem dil di che vegn a s'augmentar marcantamein entras visitaders che vegnan explicitamein a Mustér per vesser la punt ni che fan ina pausa a Mustér a caschun d'in transit atras il vitg. Cun far las cumparegliazions cun las punts da referenza e cun entginas supposiziuns, sa tenor l'Uniun la pendentia vegnir quintau cun in augment da ca. 20'000 hosps dil di per onn a Mustér. Quei augment vegn era dabien alla gastronomia ed al commerci indigen.

Svilup hosps dil di

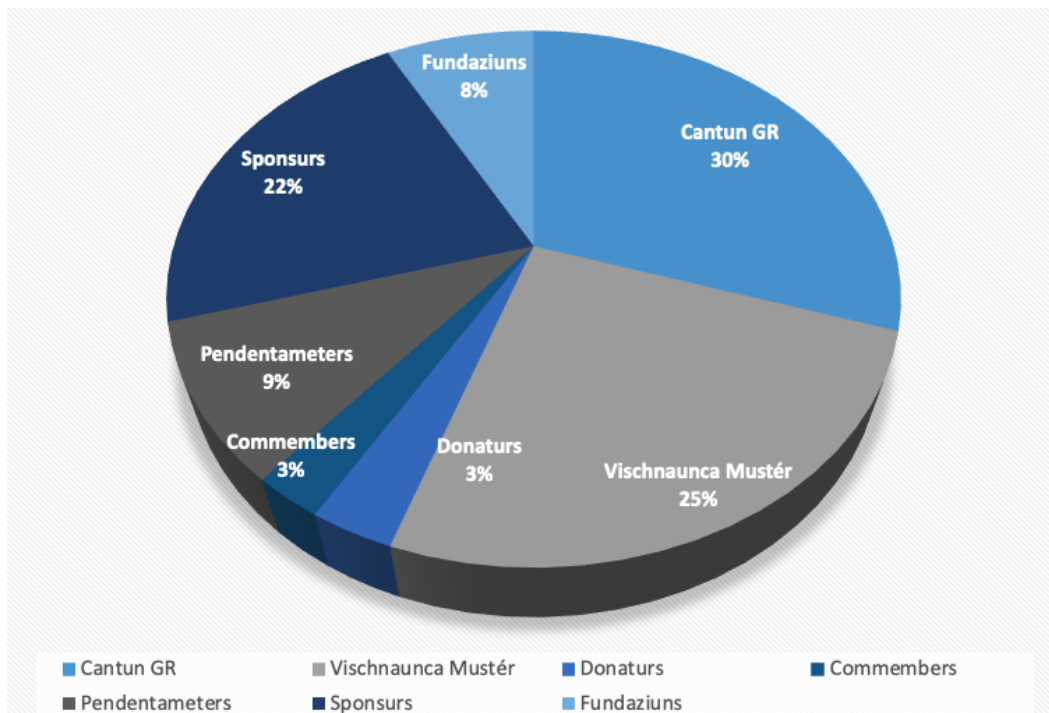
Ils detagls ein veseivels el concept turistic ell'annexa dil messadi.

4. Finanziaziun

Purschida publica e concept da finanziaziun

All'entschatta dalla finanziaziun stat la damonda, schebein la punt vegn pli tard a generar entradas ni buc. Il responsabels ein dil meini che la punt duess esser accessibla libramein per in e scadin senza stuer pagar entrada sin ina ni l'autra moda. Pia duess la pendent restar ina purschida cun caracter public e sin quella basa ei vegniu elavurau il concept da finanziaziun.

Damai ch'ina purschida publica ei buca in object d'investiziun (neginas entradas), ei quella purschida dependenta da contribuziuns davart dil maun public che vegnan completadas cun contribuziuns da sponsurs, donaturs e fundaziuns. La cumposiziun dalla finanziaziun seprenta actualmeins sco suonda:

Repartiziun dalla finanziaziun

Ord ils motifs surnumnai finanziescha il cantun Grischun e la vischnaunca da Mustér ensemen biebein la mesadad dils totalmeins 1.9 milliuns francs dils cuosts d'investiziun. Da quella part surpren il cantun Grischun l'aulta cumpart. La part che resta vegn repartida sin sponsurs e donaturs (incl. pendentameters), fundaziuns e commembers dall'uniun.

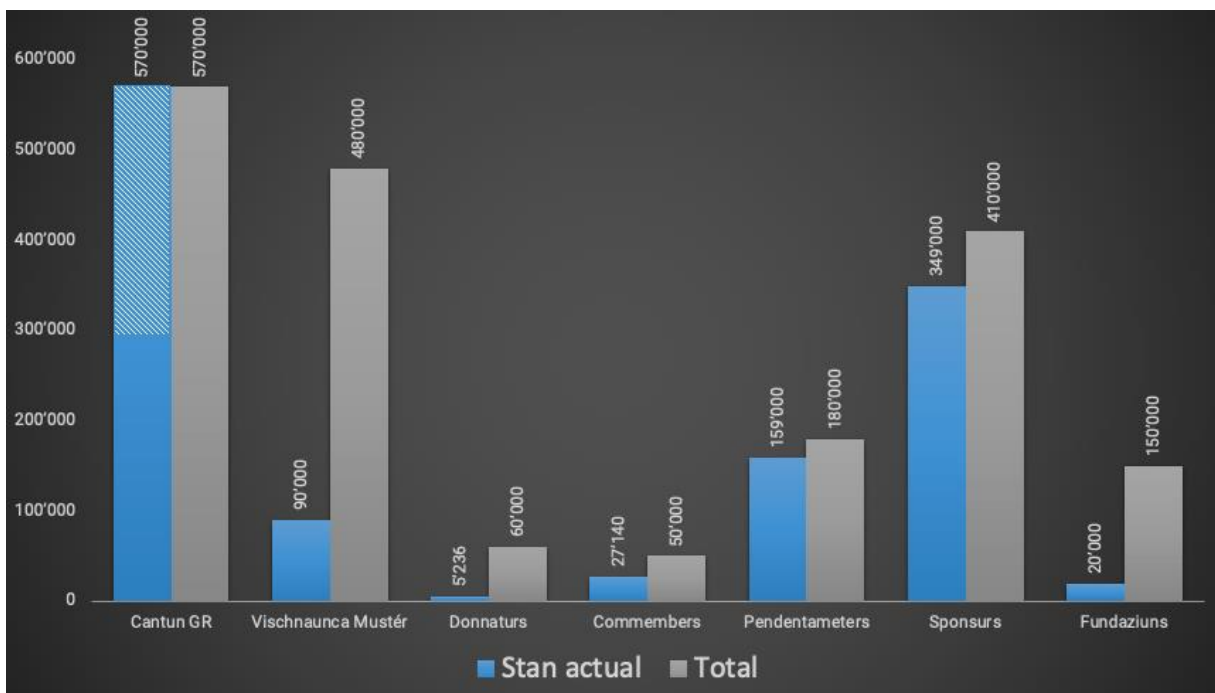
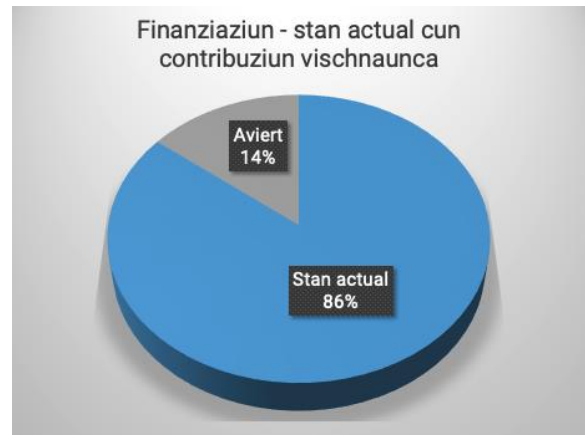
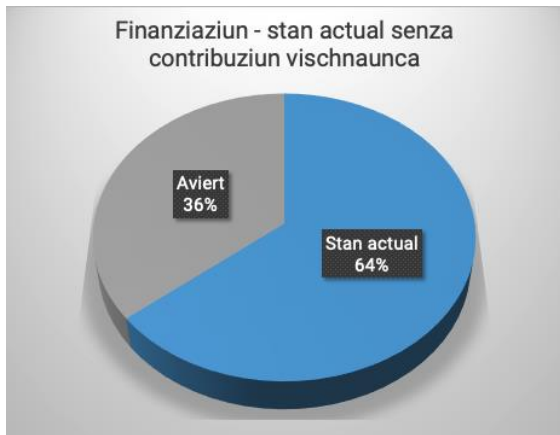
Stan actual dalla finanziaziun

Las contribuziuns davart il cantun Grischun derivan dil survetsch per traffic buca motorisau che sa dar suatienscha alla damonda da sustegn cun segirar ina contribuziun da max. 30% dalla summa d'investiziun.

In grond sustegn pil project vegn era dalla populaziun dalla regiun cun la cumpra da pendentameters. Entochen l'entschatta mars 2023 han pli u meins 160 personas privatas susteniu il project cun la cumpra da "pendentameters" en la valeta da mintgamai frs. 1'000.--. Plinavon sustegnan sponsurs e donaturs la pendent cun generusas contribuziuns. Cun sponsuradis e donaziuns ein pli u meins frs. 350'000.-- vegni rimnai

entochen l'entschatta mars 2023. Da menziunar ei che quei generus susteniment ei vegnius recaltgaus senza haver ina lubientscha da baghegiar.

Il stan dalla finanziaziun pils 8 da mars 2023:

Stan actual dalla finanziaziun

Per saver plidentar las fundaziuns sto la contribuziun dalla vischnaunca da Mustér esser enconuschenta.

Contribuziun vischnaunca Mustér

La vischnaunca da Mustér ha gia gidau a financiar il project ella fasa da planisaziun cun ina contribuziun ell'altezia da frs. 90'000.-- (incl. TPV). Cun quella contribuziun ein las lavurs naven dil studi da variantas entochen il project da baghegiar ed exposiziun vegnidas finanziadas. Cun ina contribuziun tier la realisaziun **ell'altezia maximala da frs. 390'000.--** vegn quella realisaziun fetg datier e concreta.

La contribuziun totala dalla vischnaunca da Mustér pil project "la pendent" importa cunquei a maximalmein frs. 480'000.--, quei che munta actualmein ina cumpart da ca. 25% dils cuosts totals d'investiziun.

Ils responsabels ein vinavon alla tscherca da sponsurs e donaturs. La contribuziun supplementara da **frs. 390'000.--** ei da capir sco plafonament. En cass ch'ei reussescha als responsabels da recaltgar dapli che planisau tier sponsurs, donaturs ni fundaziuns, sesminuescha la contribuziun dalla vischnaunca conform alla summa recaltgada supplementarmein.

Contribuziun vid planisaziun	Contribuziun vid realisaziun	Total
frs. 90'000.-- (gia concediu dalla suprastonza igl onn 2019)	max. frs 390'000.-- (incl. TPV)	max. frs. 480'000.-- (incl. TPV)

5. Menaschi

Il concept da menaschi e manteniment ei part dil messadi ed ei d'anflar ell'annexa. Il manteniment cumpeglia suandontas lavurs:

Lavur	Cuosts
Dismessa da neiv e stiarner zenslas (Holzschnitzel) ni crappella (Split) encunter il seruschnar igl unviern.	frs. 2'500 -- tochen frs. 10'000.-- ad onn
Inspecziun principala entras personas dil fatg 5-10 onns.	frs. 10'000.-- mintga 5-10 onns
Inspecziun annuala entras il menader dalla punt. Manteniment sempel e schubergiar ils access ed il vial dalla punt.	frs. 2'500.-- ad onn

Suenter l'inauguraziun dalla nova punt pendenta surdat l'Uniun la pendenta igl object alla vischnaunca da Mustér, la quala ei futuramein responsabla pil manteniment dalla punt. Da menziunar ei che la punt ei planisada atras ed atras cun material niev e buca p.ex. cun sugas gia duvradas sco tier auters projects dil medem gener. Aschia sa vegnir quintau cun in temps da veta dalla punt da min. 80 onns ed il manteniment sesminuescha sin in minimum.

Tier objects semegliants ei vegniu piazzau ina cassa ed in code da QR da mintga vart dalla punt per rimnar contribuziuns voluntarias dils visitaders. El cass dalla punt a Bellwald (VS) han ils cuosts da manteniment dils davos onns saviu vegnir cuvretgs cumpleinamein cun quellas contribuziuns voluntarias.

Punt pendenta "Goms bridge" a Bellwald

6. Prefinanziaziun (aconto)

Tenor l'Uniun la pendenza duess la punt vegnir realisada durant igl onn 2024. Per saver garantir quei termin ston las sugas dalla punt vegnir empustadas gia il settember 2023, aschia ch'igl ei necessari da saver planisar durant la primavera e la stad 2023, quei che caschuna gia ils meins matg/zercladur 2023 emprems cuosts ell'altezia da frs. 140'000.--.

Ils contracts cun sponsurs e donaturs van en vigur il mument che la lubientscha da baghegiar ei avon maun e la finanziaziun ei segirada. Tenor l'uniun ei la finanziaziun garantida cura che 90 % dils cuosts d'investiziun ein cuvretgs cun contracts e donaziuns. Cun las contribuziuns dil cantun e dalla vischnaunca sesanfla la finanziaziun actualmein tier 85 %. Quei ei bein fetg datier, denton sa l'uniun aunc buca activar ils contracts cun sponsurs e donaturs per aschia saver finanziaziun durant igl onn 2023.

Per quei motiv fan ils responsabels dall'uniun la damonda alla vischnaunca da saver retrer in aconto da frs. 140'000.--, aschigleiti che la lubientscha da baghegiar ei avon maun per aschia saver cuvrierer ils cuosts da planisaziun ed instradar la realisaziun.

7. Ponderaziuns finalas

La nova punt pendenza porta ina plivalur alla populaziun da Mustér ed al turissem dall'entira regiun. Plinavon vegn ella a purtar in svilup els secturs dalla gastronomia e dil commerci entras in augment marcant da hosps dil di en vischnaunca. L'iniziazion dil project a basa privata (Uniun la pendenza) ha claramein purtau fretg, el senn ch'ei ha saviu vegnir recaltgau ina gronda part dalla finanziaziun entras sponsurs e donaturs. Quei fuss buca stau pusseivel en quella moda cun in project communal. Tuttina duess la punt esser accessibla per in e scadin senza taxas d'entrada. Quei ei denton mo pusseivel, sch'il maun public separticipescha cun ina contribuziun corrispundenta.

Cun surprender ina cumpart totala da mo ca. 25% dils cuosts d'investiziun retscheiva la vischnaunca da Mustér in'attracziun ed ina purschida da gronda muntada sur in liung temps cun cuosts moderai el manteniment.

Visualisaziun "la pendenza" igl atun naven da Mumpé Medel

Visualisaziun "la pendentia"

8. Proposta

Sin fundament dallas ponderaziuns suramenziunadas

propo na

la suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca da:

1. conceder in credit per la realisaziun dil project "la pendentia" da maximalmein frs. 390'000.-- (plafonament dils cuosts) cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21 lit. c dalla constituziun communal;
2. conceder in aconto ell'altezia da frs. 140'000.-- per la planisaziun el mument che la lubientscha da baghegiar ei avon maun e che la decisiun davart la contribuziun communal ha vigur legala;
3. prender enconuschientscha che la vischnaunca da Mustér vegn a surprender il menaschi ed il manteniment dalla "pendenta" suenter la realisaziun ed inauguraziun da quella.

Suprastonza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 3 d'avrel 2023

- Broschura la pendentia (cun tut las informaziuns necessarias)
- Concept turistic
- Concept da manteniment